

Інформаційно-комунікативні технології у формуванні мотивації здобувачів вищої освіти

Єременко Тетяна Євстафіївна¹

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, Україна

E-mail: eremenkote53@gmail.com

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0003-2840-8465>

Геркерова Олександра Михайлівна²

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, Україна

E-mail: gerkerova@ukr.net

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-7449-6112>

Лук'янченко Ірина Олегівна³

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, Україна

E-mail: gerkerova@ukr.net

Актуальність дослідження визначається глобалізаційними процесами, соціальними перетвореннями та інформатизацією сучасного суспільства. Будь-яка сучасна соціальна і професійна сфера вимагає вільного володіння англійською мовою як засобом ефективної усної та письмової комунікації, що передбачає активізацію освітньої діяльності здобувачів вищої освіти через формування внутрішньої мотивації у тому числі. Засобами формування внутрішньої мотивації було обрано інформаційно-комунікативні технології, які є невід'ємним складником життя сучасної молоді. Мета дослідження: визначити роль інформаційно-комунікативних технологій як засобу формування внутрішніх мотивів навчання у процесі підготовки майбутніх фахівців спеціальності 014 Середня освіта. Мова і література (англійська). Для цього використовувалися методи: випробувального навчання, контент-аналізу ІКТ засобів навчання англійської мови, опитування (анкетування та дослідна бесіда) й наукового спостереження. У дослідженні теоретично обґрунтовано і експериментально підтверджено ефективність запропонованих технологій, застосування яких сприяє розвитку внутрішніх мотивів у здобувачів вищої освіти у процесі вивчення англійської мови. Було розроблено завдання, які передбачали активне використання месенджерів і обрано такі ІКТ, як WhatsApp, Viber, Telegram, месенджер Facebook, додатки, спрямовані на вивчення англійської мови, а саме: Duolingo, Quizlet, Learnenglish Podcast, Speak – practice your English, Lingualo. У результаті дослідження доведено, що використання ІКТ як у позааудиторній, так і в аудиторній роботі позитивно впливає на формування внутрішніх мотивів здобувачів вищої освіти до навчання англійської мови та сприяє покращенню їхніх освітніх досягнень.

Ключові слова: інформаційно-комунікативні технології, месенджери, навчальні додатки, мотивація, види мотивів, навчання англійської мови у ЗВО.

Вступ. Пошук шляхів підвищення мотивації до навчання є одним з найактуальніших напрямів сучасної освіти, особливо він загострюється при визначенні технологій, методів і форм професійного навчання англійської мови. Натепер знання англійської мови є необхідною умовою для успішного навчання у закладі вищої освіти та подальшої її професійної реалізації. Формування мотиваційного компонента опанування англійської мови є важливим складником освітньої діяльності, оскільки саме вмотивована людина, яка усвідомлює всю необхідність вільного володіння англійською мовою в умовах

¹ кандидат філологічних наук, професор, завідувач кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

² кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

³ кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

глобалізації сучасного світового простору, здатна стати конкурентоспроможним фахівцем міжнародного рівня.

Формування внутрішніх більш стійких мотивів у здобувачів вищої освіти потребує пошуку сучасних методів, засобів і технологій навчання, зокрема активного впровадження інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ). Сучасні комуніканти за останні два десятиліття настільки звикли користуватись ними, що вже не вважають ІКТ інноваціями і ставляться до них, як до необхідного компонента щоденного життя, засобу комунікації, розваг і навчання. Особливо це стосується молоді, яка не уявляє свого існування без гаджетів із вільним доступом до світової мережі, яка найбільш відкрита до інновацій.

Використання ІКТ на заняттях із вивчення англійської мови в закладі вищої освіти – це обов'язкова умова сучасного навчання, і, як результат, успішного вивчення англійської мови, оскільки забезпечує здобувачеві доступ до мережевих баз даних, різних пошукових систем, бібліотечних каталогів, дозволяє користуватись світовими інформаційними ресурсами, спілкуватись, співпрацювати і долучатись до автентичної комунікації, отримувати сучасну інформацію про культурні тенденції, професії, обмінюватись з однодумцями з англійськомовних країн своїми ідеями, проектами і враженнями. Як результат, освітня діяльність здобувачів вищої освіти, як у позааудиторній, так і в аудиторній роботі виходить на принципово вищий і більш ефективний рівень. Утім зауважимо, що в практиці вищої школи ІКТ більш активно використовується для самостійної роботи, а на заняттях переважають традиційні методи, засоби і форми навчання. Необхідність більш активного впровадження ІКТ у процес вивчення англійської мови як фаху зумовило тему нашої наукової розвідки.

У працях учених (Л. І. Божович, Л. С. Виготський, П. Я. Гальперін, Б. І. Додонов, І. О. Зимняя, О. М. Леонтьєв, А. К. Маркова, А. А. Плигин, Л. С. Рубенштейн, О. І. Савонько, Т. А. Фуфарина, П. М. Якобсон, Aitken G., Sinnema С.) йдеться про засадничу роль мотивації в діяльності, в тому числі освітній діяльності, а також про те, що мотивація є одним із найбільш важливих інструментів управління освітньою діяльністю здобувачів вищої освіти.

Дослідження останніх десятиліть у сфері мотивації здобувачів вищої освіти стосуються широкого спектру питань і носять міждисциплінарний характер. Так, І. О. Зимняя стверджує, що мотивація є одним з основних компонентів організації освітньої діяльності та важливою характеристикою самого суб'єкта цієї діяльності (Зимняя, 2000: 197). Дослідниця виділяє чотири мотиваційні орієнтації: на процес, результат, оцінку викладача і на «уникнення неприємностей». Визначає зв'язок між мотиваційними орієнтаціями здобувачів вищої освіти та результатом їхньої успішності, акцентує на чинниках, використовуючи які, можна впливати на динаміку мотиваційних структур, і, як результат, керувати їх перебудовою. До цих чинників учена відносить таке: відсутність оцінки і тимчасових обмежень, демократичний стиль спілкування, надання ситуації вибору, особистісна значимість матеріалу, що досліджувався репродуктивний, творчий або продуктивний вид діяльності, наявність інтересу до змісту і самого процесу навчання. Крім того, можливість проявити самостійність і ініціативу в процесі навчання є важливою умовою стимулювали в здобувачів вищої освіти інтересу до змісту і безпосередньо до освітньої діяльності.

Трактують мотивації в освіті, як-от: «процеси, методи, засоби спонукання здобувачів освіти до продуктивної пізнавальної діяльності, активного освоєння і застосування знань, умінь і навичок на практиці, формування компетенцій» (Гальськова, 2003: 83), (Ніколаєва, 2013: 127), дозволяє позв'язати задоволення від здійснення пізнавальної діяльності, яке відчувають здобувачі вищої освіти, із ціннісним складником цієї діяльності. Зрозуміло, що мотивація є необхідною умовою для вивчення англійської мови. Крім того, сучасні уявлення про трансформаційну сутність процесу оволодіння англійською мовою вимагають урахування психолого-педагогічного складника в організації та реалізації освітньої діяльності.

Мета та завдання дослідження: визначити роль інформаційно-комунікативних технологій як засобу формування внутрішніх мотивів навчання англійської мови здобувачів вищої освіти.

Завдання дослідження: розкрити зміст мотивів, якими керуються здобувачі вищої освіти в процесі вивчення англійської мови; експериментально перевірити ефективність використання запропонованого комплексу ІКТ з формування мотивації здобувачів вищої освіти до вивчення англійської мови як фаху.

Матеріали та методи дослідження. Для досягнення мети дослідження було використано метод випробованого навчання, застосування якого передбачало підтвердження нашого припущення, що запропонований комплекс ІКТ сприятиме вдосконаленню процесу навчання англійської мови як фаху через підвищення мотивації здобувачів освіти. За методом контент-аналізу було відібрано низку ІКТ засобів навчання англійської мови. Також звернулися до методів опитування (анкетування та дослідна бесіда) та наукового спостереження як найбільш актуальних для аналізу мотивів, якими керуються

здобувачі вищої освіти – майбутні вчителі англійської мови і літератури – на заняттях із фахових дисциплін, а також впливу та ефективності запропонованого комплексу ІКТ для формування їхніх мотивів. Анкети (у форматі Google форми) використовувались для збору інформації про мотиви, які визначають освітню діяльність респондентів, а також їхнє ставлення до ефективності запропонованих ІКТ. Усі анкети були анонімними. Наукове спостереження дало змогу підтвердити дані, які отримано у процесі анкетування.

Експериментальна робота проводилась на факультеті іноземних мов Університету Ушинського. Загалом у дослідженні взяло участь 36 здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності «014 Середня освіта. Мова і література (англійська)» 1-го року навчання. Учасників проінформували, що дослідження базується на етичних стандартах та принципах, запропонували взяти участь на добровільних засадах. Респондентам було повідомлено про можливість відмови від участі в будь-який час і без будь-яких наслідків. Усі учасники погодились взяти участь у дослідженні та дали свою поінформовану згоду на участь.

Експеримент тривав із вересня 2019 по березень 2020. Дослідження проводилось за такою схемою: (1) вивчення мотивів, що визначають освітню діяльність здобувачів вищої освіти 1-го року навчання спеціальності «014 Середня освіта. Мова і література (англійська)»; (2) вивчення додатків, спрямованих на вивчення англійської мови, можливостей месенджерів для навчання англійської мови як фаху (зокрема, для роботи в аудиторії) та їх відбір на основі контент-аналізу і бесід зі здобувачами вищої освіти; (3) розроблення завдань, які передбачають використання відібраних ІКТ у процес викладання фахових дисциплін здобувачам 1-го року навчання, та їх активне та системне впровадження в освітній процес; (4) кількісне збирання даних, кількісний опис та аналіз, та їх інтерпретація.

Результати дослідження та їх обговорення. Проаналізувавши праці вчених (Гальскова, 2003: 83), (Зимняя, 2000: 197), (Касаткина, 2003: 45), (Кондратюк, 2019: 17-21), (Мартынова, 2019: 15-22), (Ніколаєва, 2013: 127), (Попова, 2015: 5), (Рябцева, 2016: 149-150), (Фуфарина, 2014: 3) та ін., можна стверджувати, що мотив розглядається як внутрішнє спонукання до освітньої діяльності, яке викликане особистими потребами самого здобувача вищої освіти, його життєвими пріоритетами, специфікою соціальних умов і виховання.

У ході дослідження було визначено основні чинники, що сприяють формуванню позитивних мотивів вивчення англійської мови, такі як: розуміння цілей навчання; зміст навчального матеріалу; розвиток пізнавальних здібностей; зацікавленість предметом; професійна спрямованість; емоційна форма ведення занять викладачем; постановка викладачем досить складних, але цікавих завдань, що сприяють розвитку творчої активності здобувачів освіти; усвідомлення важливості отриманих знань; оцінка знань; бажання вивчати англійську мову, без знання якої неможливо жити в сучасному світі.

Відповідно до означених чинників, розрізняють два види мотивів: внутрішні й зовнішні (Фуфарина, 2014: 3). Зовнішня мотивація зумовлена обставинами, що змушують здобувача вищої освіти вчити англійські слова, читати текст, робити вправи всупереч бажанню, настрою, самопочуттю та зайнятості. Зовнішніми чинниками можуть бути самоствердження, успішне складання заліку, екзамену, перспектива отримати престижну роботу, можливість взяти участь у програмі академічної мобільності тощо. Дія зовнішніх мотивів може посилювати засадничу, внутрішню мотивацію, але вони не мають безпосереднього відношення до змісту і процесу освітньої діяльності.

Внутрішня мотивація здобувача вищої освіти для успішного навчання повинна переважати над зовнішніми мотивами, адже саме вона забезпечує успішну освітню діяльність, викликає задоволення самим процесом навчання, результатами своєї праці і набутими навичками. Внутрішні мотиви розвиваються під впливом власних думок, зумовлені прагненнями особистості, її переживаннями, виникненням певних потреб, в результаті чого розвивається усвідомлення внутрішньої необхідності. Внутрішні мотиви тісно пов'язані зі змістом навчального матеріалу, оволодінням навичками англійського усного та писемного мовлення.

Інтерес до процесу вивчення іноземної мови тримається на внутрішніх мотивах, які виходять із самої іншомовної діяльності. Навчально-пізнавальний мотив пов'язаний із проявом інтересу до змісту навчального матеріалу, є основним, визначальним мотивом, оскільки в його основу покладено постійне прагнення до пізнання. Також він пов'язаний зі змістовим та організаційним боками освітньої діяльності. Пізнавальна мотивація найбільш важлива в навчанні іноземної мови, вона є основою для розвитку професійної спрямованості студентів, стимулювання їхньої навчальної активності, успішності, позитивного ставлення до мови (Готлиб, 2009:122–127), (Плигин, 2021: 4), що досліджується.

Визначне місце серед внутрішніх мотивів посідає також комунікативний мотив – він сприяє формуванню одного з найнеобхідніших умінь будь-якої людини спілкуватися однією мовою з іншими людьми, бути зрозумілим. Тому розвиток комунікативних здібностей здобувачів освіти мовних спеціальностей у ЗВО є основною метою вивчення іноземної (англійської) мови. Він зумовлює використання засобів, методів і прийомів навчання англійської мови, які найбільше сприяють англійськомовній комунікації (Касаткіна, 2003: 49-51).

Так, для визначення мотивів, освітньої діяльності здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «014 Середня освіта. Мова і література (англійська)» 1-го року навчання, нами було проведено опитування. Запитання анкети були сформульовані таким чином, щоб визначити, який вид мотивів (внутрішні чи зовнішні) переважають у респондентів. Результати опитування подано на діаграмі (рис.1).

Рис. 1. Мотиваційні орієнтації вивчення англійської мови (до початку експерименту)

Як бачимо з діаграми, відповіді респондентів розподілились таким чином: отримання престижної роботи – 17% (6 осіб); навчання заради оцінки – 19% (7 респондентів); заради отримання диплому – 8% (3 особи); вільне спілкування англійською мовою, перегляд фільмів та серіалів 25% (9 респондентів). Тобто переважна більшість опитаних (69% - 25 здобувачів вищої освіти) керуються зовнішніми мотивами.

Тільки 31% (11 осіб) респондентів назвали такі мотиви, як провідні: (1) вдосконалення знання англійської мови – 17% (6 осіб), (2) захоплення процесом вивчення англійської мови виказали 14% (5 опитаних).

Відповідно до контент-аналізу сучасних ІКТ, бесід зі здобувачами вищої освіти, а також аналізу попередніх досліджень, було впроваджено в освітній процес 1-го курсу бакалавріату завдання, що передбачали активне використання месенджерів (WhatsApp, Viber, Telegram, месенджер Facebook), додатків, спрямованих на вивчення англійської мови (Duolingo, Quizlet, Learnenglish Podcast, Speak – practice your English, Lingualeo).

Відібрані ІКТ використовувались під час вивчення таких фахових дисциплін, як-от: «Практична фонетика (основна іноземна мова)», «Практика усного та писемного мовлення (основна іноземна мова)», «Практична граматики (основна іноземна мова)», «Вступ до фаху». Зазначимо, що особливу увагу було приділено завданням, що передбачали використання означених ІКТ саме в аудиторній діяльності. Так, під час вивчення змістових модулів дисципліни «Практика усного та писемного мовлення (основна іноземна мова)» (а саме: родина, оселя, зовнішність та характер, їжа та страви, погода, шопінг), усне і письмове спілкування здійснювалось за допомогою месенджерів, як під час аудиторних занять, так й у позааудиторній роботі. Така форма роботи була позитивно сприйнята здобувачами і, як засвідчило опитування, сприяла активізації їхньої пізнавальної діяльності та формуванню внутрішніх мотивів вивчення англійської мови.

Наприкінці експериментальної роботи, було проведено два опитування: (1) спрямоване на з'ясування провідних мотивів навчання здобувачів вищої освіти, аналогічно попередньому (рис. 2); (2) метою якого було визначення ставлення здобувачів вищої освіти до мобільних додатків та месенджерів, що використовувалися під час вивчення англійської мови.

Рис. 2. Мотиваційні орієнтації вивчення англійської мови (після закінчення експерименту)

Дані рис. 2 свідчать про те, що в мотиваційній сфері здобувачів вищої освіти відбулися певні позитивні зміни, вектор мотивації респондентів змістився в бік внутрішніх мотивів, хоча все ще переважали зовнішні. Так, зовнішні мотиви залишились у 56% опитаних (20 осіб), зокрема: навчання заради оцінки спостерігалось у 11% (4 особи), перспектива отримання престижної роботи – 17% (6 осіб), отримання диплому – 3% (1 особа), вільне спілкування англійською мовою, перегляд англійськомовного контенту – 25% (9 осіб). Внутрішні мотиви були у 16 респондентів (44%), для них були характерні відповіді: «подобається англійська мова, хочу вдосконалити знання» та «захоплює процес навчання і вивчення мови». Так відповіли по 22% (8 осіб) опитаних.

Таблиця 1. Порівняльна характеристика мобільних додатків для вивчення англійської мови

Назва моб. додатку для вивчення англійської мови	Розвиток навичок читання за допомогою моб. додатку	Розвиток навичок письма за допомогою моб. додатку	Розвиток навичок говоріння за допомогою моб. додатку	Розвиток навичок аудіювання за допомогою моб. додатку	Зручність у використанні на заняттях
Duolingo	64%	50%	78%	50%	11%
Quizlet	75%	83%	8%	50%	75%
Learnenglish Podcast	72%	14%	19%	83%	75%

Speak – practice your English	78%	17%	19%	67%	11%
Lingualeo	61%	83%	75%	50%	75%

Наступним кроком стало визначення пріоритетів здобувачів вищої освіти 1-го року навчання щодо ІКТ засобів навчання англійської мови як фаху. Респондентам пропонувалося заповнити таблицю і позначити знаком «+» позитивні якості додатка, знаком «-» негативні, і «*» якщо респондент не міг визначитись. Узагальнені результати подано в таблиці 1.

Дані таблиці свідчать про те, що найбільшу кількість позитивних оцінок було в додатку Lingualeo. Більше 50% опитаних позитивно оцінили додаток за всіма пропонованими характеристиками. А у дослідній бесіді з викладачами-експериментаторами особливо відзначили такий розділ, як «Гумор», вказали, що, по-перше, емоції, які викликає робота з матеріалами цього розділу сприяють вивченню англійської мови взагалі, а по-друге, значно полегшують емоційну напругу в аудиторній роботі. За даними респондентів, крім Lingualeo зручними для аудиторної роботи визнано також Quizlet та Learnenglish Podcast. Щодо додатка Quizlet, здобувачі освіти також досить позитивно оцінили його навчальний потенціал за винятком одного показника, як-от його ефективності для розвитку навичок говоріння.

Втім, всі інші додатки отримали майже однакову середню оцінку, у всіх під час дослідної бесіди респонденти відзначили позитивні характеристики (яких більшість), водночас відзначили й слабкі моменти. Зокрема, зручність у використанні додатків Duolingo і Speak – practice your English негативно оцінили 89% респондентів, розвиток навичок письма за допомогою мобільних додатків Learnenglish Podcast і Speak – practice your English також отримали негативну оцінку в майже 85% опитаних. На думку 19% опитаних, ці додатки не сприяють й розвитку навичок говоріння. Проте, щодо навчального потенціалу запропонованих додатків для розвитку навичок говоріння найбільш ефективним, на думку респондентів, виявився додаток Duolingo, тоді як для розвитку навичок аудіювання – Learnenglish Podcast, навичок читання – Learnenglish Podcast та Speak – practice your English, а для розвитку навичок письма – Quizlet та Lingualeo.

Також за результатами опитування респондентів було складено рейтинг месенджерів, що використовувалися у викладанні зазначених вище фахових дисциплін. Результати представлено на рис. 3.

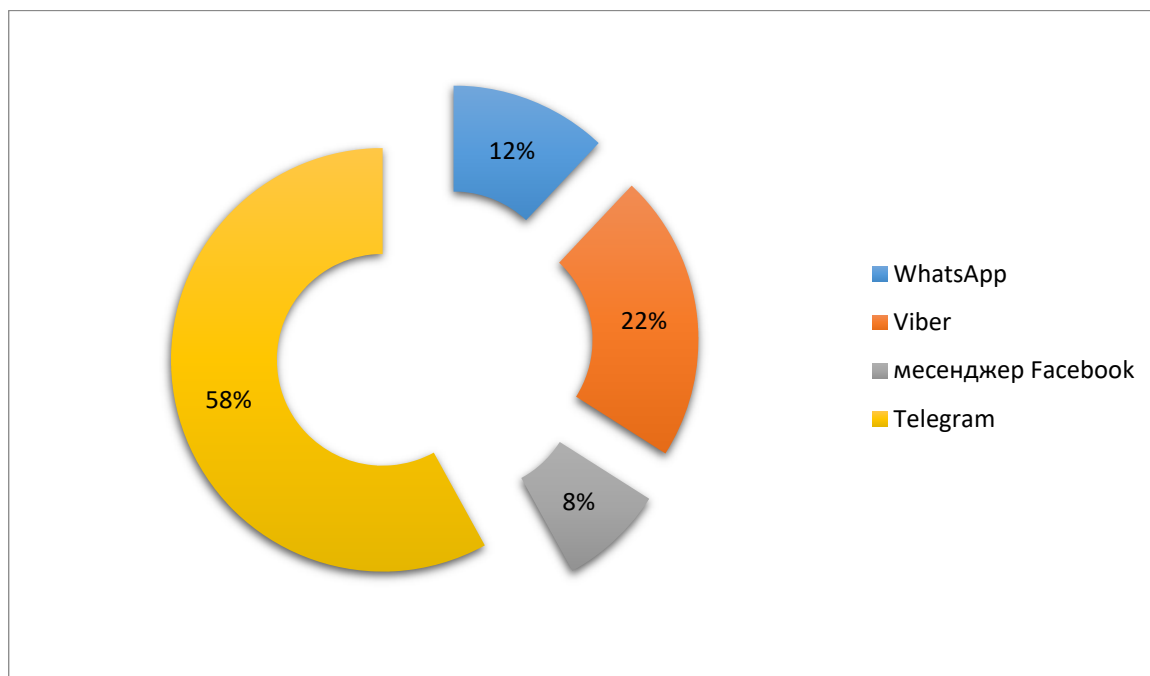

Рис. 3. Визначення навчального потенціалу популярних месенджерів

Із пропонованих месенджерів для використання в освітній діяльності більшість опитаних (58%) обрала Telegram, завдяки можливості пересилання необмеженого контенту, синхронізації, зручності

взаємодії у групі, другим за популярністю став Viber (22%), лише 12% респондентів обрали WhatsApp і 8% месенджер Facebook. Також респонденти акцентували на корисності месенджерів Telegram та Viber в аудиторній роботі.

Наукове спостереження, що проводилося під час проведення експериментального дослідження, у цілому підтвердило дані, що було отримано за допомогою анкетування здобувачів освіти.

Обговорення результатів. Метод усного опитування не претендує на всеосяжне охоплення ситуації і розкриття прихованих суб'єктивних смислів, але деяких висновків з упевненістю можна дійти: переважна частина здобувачів освіти у процесі вивчення іноземної мови у ЗВО керуються зовнішніми мотивами (навчання заради оцінки, перспектива отримання диплома та престижної роботи, вільне спілкування англійською мовою, перегляд англійського контенту). Тобто можна сказати, що процес навчання для них – це або звичне функціонування, або вимушена поведінка. На початку навчального року такі відповіді становили 69%, внутрішні мотиви, відповідно, відзначили 31% респондентів. По завершенні експериментальної роботи ситуація змінилася: співвідношення зовнішніх і внутрішніх мотивів стало 56% і 44% в опитаних здобувачів освіти. Отже, проведене випробоване навчання дає підстави уважати, що постійне системне використання запропонованого комплексу сучасних ІКТ як у позааудиторній, так і в аудиторній роботі, сприяє формуванню внутрішніх більш стійких мотивів вивчення англійської мови.

Було досліджено ставлення здобувачів вищої освіти до використання запропонованих навчальних мобільних додатків у процесі вивчення англійської мови з огляду на їх характеристики і призначення. Аналізувались додатки Duolingo, Quizlet, Learnenglish Podcast, Speak – practice your English, Lingualeo за характеристиками: розвиток навичок читання, письма, говоріння, аудіювання за допомогою мобільного додатку, окремо визначалась їх зручність у використанні на заняттях. Також проведено опитування щодо зручності та доцільності використання месенджерів у процесі навчання англійської мови. Респонденти обґрунтували свій вибір і усвідомлено визначили слабкі і сильні моменти запропонованих ІКТ, що дало змогу сформулювати доцільність подальшого використання певних додатків і месенджерів у процесі навчання англійської мови як фаху.

Висновки. За результатами випробованого навчання визначено, що використання ІКТ позитивно впливає на формування внутрішніх мотивів – наприкінці експерименту було отримано підвищення внутрішньої мотивації на 13%. Досліджено ефективність і зручність запропонованих ІКТ (месенджерів WhatsApp, Viber, Telegram, Facebook та мобільних додатків Duolingo, Quizlet, Learnenglish Podcast, Speak – practice your English, Lingualeo) для вивчення англійської мови на спеціальному факультеті. Найкращими мобільними додатками для розвитку навичок говоріння було визначено Duolingo та Lingualeo, навичок письма – Quizlet та Lingualeo, для розвитку навичок читання – Learnenglish Podcast та Speak – practice your English, навичок аудіювання – Learnenglish Podcast, найзручнішими для використання на заняттях було визнано Quizlet, Learnenglish Podcast та Lingualeo. Серед месенджерів ефективними виявилися Telegram та Viber. Експериментально підтверджено ефективність зазначених ІКТ у формуванні внутрішньої мотивації до оволодіння англійською мовою як фахом.

Література

Гальскова Н. Д. Современная методика обучения иностранным языкам: пособие для учителя. 2-е изд., перераб. и доп. Москва: АРКТИ, 2003. 198 с.

Готлиб Р. А. Социальная востребованность. Знание иностранного языка. *Социологические исследования*, 2009, № 2. С. 122–127.

Зимняя И. А. Педагогическая психология: учебник для вузов. Изд. второе, доп., испр. и перераб. Москва: Логос, 2000. 310 с.

Касаткина Н. Н. Формирование мотивации изучения иностранного языка у студентов неязыковых специальностей: дис. ... к-та пед. наук : 13.00.08. Ярославль, 2003. 210 с.

Кондратюк М. В. Впровадження елементів проектного навчання в українські магістерські програми для перекладачів. *Наука і освіта*. 2019. №2. С. 17-21.

Мартынова Р. Ю. Виды дидактических моделей процесса обучения. *Наука і освіта*. 2019. № 4. С.15-22.

Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підруч. для студ. лінгв. ун-тів і фак. ін. мов вищих навч. закладів / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.

Попова В. В. Инновационные формы обучения иностранному языку. *Интернет-журнал «Науковедение»*. 2015. №3. Том 7. URL: <http://naukovedenie.ru/PDF/175PVN315.pdf>. (дата звернення: 25.01.2021).

Плигин А. А. Усиление мотивации к изучению английского языка. URL: www.homeenglish.ru /Articles/Usiln.htm. (дата звернення: 28.01.2021).

Рябцева Н. К. Новые коммуникативные тенденции в современной культуре и инновации в области преподавания иностранного языка. *Лингвистика и методика преподавания иностранных языков*: периодический сборник статей. 2016. Выпуск 8. С. 149-155.

Фуфурина Т. А. Пути повышения мотивации при изучении английского языка у студентов вуза. *Гуманитарный вестник*, 2014, Вып. 1. URL: <http://hmbul.bmstu.ru/catalog/pedagog/engped/156.html> (дата звернення: 07.02.2021).

Aitken G., Sinnema C. Effective pedagogy in social sciences/ ticking awe: Best evidence synthesis iteration. Wellington: Ministry of Education. 2008. URL: www.educationcounts.govt.nz/goto/BES (дата звернення: 02.02.2021).

University students' motivation development via digital technologies

Yeremenko Tetiana⁴

State institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky», Odesa, Ukraine

Gerkerova Olexandra⁵

State institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky», Odesa, Ukraine

Lukyanchenko Iryna⁶

State institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky», Odesa, Ukraine

In today's conditions of globalization, social transformations, and digitalisation of modern society the research becomes topical. Any modern social and professional sphere requires fluency in English. Effective oral and written communication requires intensification of university students' educational activity via internal motivation development. Digital technologies, which are an integral part of modern youth's life, were chosen as a means of internal motivation formation. The purpose of the study was to determine the role of digital technologies as a means of internal motives formation in training future English language and literature teachers. The data were collected with the help of the following methods: pilot training, content analysis of digital tools for teaching English, surveys (questionnaires and research interviews) and scientific (pedagogical) observation. The study theoretically substantiates and experimentally confirms the effectiveness of the proposed digital technologies, the use of which promotes the development of internal motives at university students in the process of learning English. Tasks that involved the active use of messengers and selected digital tools were developed. Such messengers as WhatsApp, Viber, Telegram, Facebook and digital tools for learning English as Duolingo, Quizlet, Learnenglish Podcast, Speak – practice your English, Lingualeo were selected. As a result of the research it is proved that the use of digital technologies in both extracurricular and extracurricular work has a positive effect on the formation of university students' internal motives that helps to improve their academic achievements in learning English at special faculty.

Keywords: digital technologies, messengers, digital tools, motivation, types of motives, teaching English

⁴ Professor, PhD in Linguistics, Head of the Department of Germanic languages and methods of foreign languages teaching of the State institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky"

⁵ PhD in Pedagogy, Associate Professor of the Department of Germanic languages and methods of foreign languages teaching of the State institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky"

⁶ Candidate of Science in Pedagogical Studies (PhD in Pedagogy), Associate Professor, Department of Germanic languages and methods of foreign languages teaching of the State institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky"

References

- Aitken, G., Sinnema C. (2008) Effective pedagogy in social sciences/ ticking awe: Best evidence synthesis iteration. Wellington: Ministry of Education. Retrieved from www.educationcounts.govt.nz/goto/BES [in England].
- Fufurina, T.A. (2014). Puti povysheniya motivatsii pri izuchenii angliyskogo yazyka u studentov vuz [Ways to increase motivation when studying English among students of the university]. *Gumanitarnyy vestnik – Humanitarian Bulletin*, 1, Retrieved from <http://hmbul.bmstu.ru/catalog/pedagog/engped/156.html> [in Ukrainian].
- Galskova, N.D. (2003) *Sovremennaya metodika obucheniya inostrannym yazykam [Modern methods of teaching foreign languages: a guide for teachers]*. Moscow: ARKTI, [in Russian].
- Gottlieb, R.A. (2009). Sotsial'naya vostrebovannost'. Znaniye inostrannogo yazyka [Social relevance. Knowledge of foreign language]. *Sotsiologicheskiye issledovaniya – Sociological Research*, 2, 122–127 [in Russian].
- Kasatkina, N.N. (2003). Formirovaniye motivatsii izucheniya inostrannogo yazyka u studentov neyazykovykh spetsial'nostey [Formation of motivation for studying a foreign language among students of non-linguistic specialties] Candidate's thesis. Yaroslavl', [in Russian].
- Kondratyuk, M.V. (2019) Vprovadzhennya yelementiv proyektного navchannya v ukraїns'kí magísters'kí programi dlya perekladachiv [Providing the elements of the project navchannya in the Ukrainian master programs for the transfer]. *Nauka í osvita – Science and education*, 2, 17-21.
- Martynova, R. Yu. (2019) Vidy didakticheskikh modeley protsessa obucheniya [Types of didactic models of the learning process]. *Nauka í osvita – Science and education*, 4, 15-22.
- Nikolaeva, S. Yu. (Eds.) (2013) *Metodyka navchannya inozemnykh mov i kul'tur: teoriya i praktyka [Methods of teaching foreign languages and cultures]*. Kyiv: Lenvit [in Ukrainian].
- Popova, V.V. (2015) Innovatsionnyye formy obucheniya inostrannomu yazyku. [Innovative forms of teaching a foreign language]. *Internet-zhurnal «Naukovedeniye» – «Science of Science»*, 3, Vol. 7. Retrieved from <http://naukovedenie.ru/PDF/175PVN315.pdf> [in Ukrainian].
- Pligin, A.A. Usileniye motivatsii k izucheniyu angliyskogo yazyka. [Increased motivation to learn English]. Retrieved from: www.homeenglish.ua/Articles/Usiln.htm. [in Ukrainian].
- Ryabtseva, N.K. (2016) Novyye kommunikativnyye tendentsii v sovremennoy kul'ture i innovatsii v oblasti prepodavaniya inostrannogo yazyka [New communication trends in modern culture and innovations in the field of teaching a foreign language]. *Lingvistika i metodika prepodavaniya inostrannykh yazykov: periodicheskiy sbornik statey – Linguistics and methods of teaching foreign languages: a periodical collection of articles*, 8, 149-155 [in Ukrainian].
- Zimnyaya, I.A. (2000) *Pedagogicheskaya psikhologiya [Pedagogical psychology: textbook for universities]*. Moscow: Logos [in Russian].

Accepted: June 10, 2021

